

TÁJREHABILITÁCIÓ

I. A tantárgy jellemzői:

<i>Kódja:</i>	EG575-000BC
<i>Rövid neve:</i>	Tájrehab
<i>Gondozója:</i>	Erdővagyon-gazdálkodási és Vidékfejlesztési Intézet Tájtudományi és Vidékfejlesztési Tanszék
<i>Felelőse:</i>	Prof. Konkoly-Gyuró Éva
<i>Előadója:</i>	Dr. Puskás Lajos, Tirászi Ágnes
<i>Jellege:</i>	B-típusú a Természetvédelmi mérnöki és C-típusú a Vadgazda mérnöki MSc szak hallgatói számára
<i>Oktatásának módja:</i>	előadás + gyakorlat
<i>Számonkérés módja:</i>	évközi jegy
<i>Mintatantervben ajánlott szemeszter száma:</i>	4. szemeszter
<i>Órakerete:</i>	nappali: 2 óra előadás és 1 óra gyakorlat hetente (42 óra összesen) levelező: 6 óra előadás és 4 óra gyakorlat összesen
<i>Önálló munka:</i>	3 óra hetente (42 óra összesen)
<i>Kredit értéke:</i>	3

II. A tantárgy oktatásának célja:

A tájak átalakításának, a tájdegradációk és a tájrehabilitációs feladatok bemutatása. Célunk továbbá mindazon tevékenységek ismertetése, amelyek a tájdegradációk mérséklésére, vagy megszüntetésére irányulnak.

III. A tantárgy tartalmának rövid leírása:

Előadás: A települések terjeszkedéséhez, az üdüléshez, a közlekedéshez, a szállításhoz, az ipari tevékenységhez és a mezőgazdasághoz kapcsolódó degradációk. A tájrehabilitáció különböző feladatai és eszközei: élőhelyrekonstrukciók, roncsolt felszínek rekultivációja és az ökológiai hálózat rehabilitációja. A művi létesítmények, az épületek és a nyomvonalas létesítmények tájba illesztése. A tájrehabilitáció vonatkozó jogszabályai, hazai és európai programok.

Gyakorlat: Terepgyakorlat keretében a tájak átalakításának, a táj természeti és az antropogén elemei károsodásának, valamint a bányautótájak hasznosításának és a művi létesítmények tájba illesztésének bemutatása.

IV. A tantárgy kapcsolata más tantárgyakkal:

Előttárgyak: -

Ráépülő tárgyak: -

V. A tantárgy oktatásának módszertana, infrastrukturális szükséglet:

A tantárgy előadásain számítógépes vetítéssel illusztráljuk az elhangzó ismeretanyagot, illetve terepi bemutatással szemléltetjük az előadáson elhangzottakat.

VI. Évközi ellenőrzés, számonkérés módja:

Az előadásokon és a tanulmányutakon való részvétel kötelező, a félév igazolásának feltétele. A tárgy tananyagának számonkérése, a félévközi jegy megszerzése a zárthelyi dolgozat értékelésével történik.

VII. Szakmai követelményrendszer:

A tananyag elsajátításával a cél az, hogy a hallgatók:

- *készség szintjén* ismerjék meg a tájrehabilitáció tárgya, feladatai, a bányautótájak hasznosítása, a művi létesítmények tájba illesztése témaköreit.
- *jártasság szintjén* legyenek tájékozottak a tájtani alapok, a tájdegradációk típusai, a jogi szabályozás és a városrehabilitáció témakörökben;
- *ismereti szinten* sajátítsák el a vizes élőhelyek rehabilitációja és a zöldfolyosók tervezése, valamint nemzeti és európai programok témakörét.

VIII. Irodalom:

Kötelező:

PUSKÁS L. - TIRÁSZI Á: Tájrehabilitáció. Oktatási segédanyag, évente frissítendő oktatási segédlet.

Ajánlott:

CSEMEZ A. 1996: Tájtervezés – tájrendezés; Mezőgazda Kiadó, Bp.

CSIMA P. 1999: Tájrehabilitáció. Egyetemi jegyzet. Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem, Bp.

EGEDY T. szerk. 2005: Városrehabilitáció és társadalom. MTA-FKI. Bp.

FÜLEKY GY. (szerk.) 2002: A táj változásai a Kárpát – medencében a történelmi események hatására. GATE . .

LÁNG I. (szerk.) 2002: Folyóinkkal való gazdálkodásról. Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Győr.

GADÓ GY. P. (szerk.) 2000: A természet romlása, a romlás természete: Magyarország. Föld Napja Alapítvány, Bp .

KONDOR A. - EGEDY T. szerk. 2007: Városfejlődés és városrehabilitáció. Budapesti és lipcsei tapasztalatok. Magyar Földrajzi Társaság. Bp.

KONKOLY GYURÓ É. 2008: Tájökológiai és tájtervezési glosszárrium. Kézirat. Tájműhely. Bp.

KONKOLYNÉ GYURÓ É. 2003: Környezettervezés. Mezőgazda Kiadó. Bp.

KUBINSZKY M. 1995: Táj+ építészet. A természeti környezet egy építész szemével. Mezőgazda Kiadó. Bp.

MSZ. 20376-1:1999. Természetvédelem. Épületek, építmények tájba illesztése védett természeti területeken

MSZ 20379:1999. Természetvédelem. Nyomvonalas létesítmények és műtárgyaik tájba illesztése védett természeti területeken

SZEGEDI S. 2002: A környezet és a társadalom kölcsönhatása a Kárpát – medencében a honfoglalástól a XX. századig. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen.

STANDOVÁR T.– PRIMACK R. B. 2001: A természetvédelmi biológia alapjai. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp.

IX. Minőségbiztosítás módszere:

- A szakirodalom folyamatos tanulmányozása.
- Részvétel bel- és külföldi tudományos konferenciákon.
- Meghívott előadók bevonása az oktatásba.
- Diplomatervek készíttetése.
- Hallgatói véleményezés.

X. Tananyag-fejlesztési politika:

- Jegyzetírás

- Az új szakirodalmi ismeretek beépítése a frissített előadások anyagába.
- Kapcsolódó publikációk megjelentetése.
- Jelentősebb mennyiségű változás esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, a módosítások elfogadtatása a Kari Tanácsokkal a Tanszék kezdeményezésére.
- Szak egészére vonatkozó felülvizsgálat esetén a tantárgyi program felülvizsgálata, a módosítások elfogadtatása a Kari Tanácsokkal a szakfelelős kezdeményezésére.

Prof. Dr. Konkoly-Gyuró Éva
tárgyfelelős

Jóváhagyta az Erdőmérnöki Kar Tanácsa 2010. .... ülésén.

Prof. Dr. Náhlik András
dékán

TÁJREHABILITÁCIÓ c. tárgy tantárgyi programjának melléklete

A) Előadások anyaga (nappali képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1.	Tájrehabilitációs alapok – táj, tájhasználati konfliktus, tájkarakter, a tájértékek és degradációk	2
2.	A tájrehabilitáció tárgya, feladatai: – rehabilitáció, rekonstrukció, rekultiváció, rehabilitáció értelmezése és összefüggéseik	2
3.	Jogi szabályozás – jogszabályok: törvények, rendeletek, szabványok – rendezési tervek tájrehabilitációs vonatkozásai	2
4-5.	Vizes élőhelyek rehabilitációja – vizes területek rehabilitációja – hullámterek, vízfolyások rehabilitációja	4
6-7.	Bányautótájak hasznosítása, bányák tájrendezése – a nyersanyagkitermelés és depóniaképzés főbb típusai és hatásai – a bányaművelés során kialakult tájsebek, tájdegradációk – a bányászat emlékei, értékei. – bányaterületek tájrendezésének alapelvei: műszaki és biológiai helyreállítás,	4
8-9.	Művi létesítmények tájba illesztése – a tájba illesztés fogalma, alapelvei – épületek, egyedi objektumok tájba illesztésének követelményei – utak tájba illesztése: tájökölógiai, esztétikai, funkcionális követelmények	4
10-11.	Zöldfolyosók, zöldsávok – szerepük, típusaik – tervezésük főbb szempontjai	2
12.	Városrehabilitáció – barnamezős beruházások rehabilitációs vonatkozásai	4
13.	Tájrehabilitációs célú európai és nemzeti programok – Vásárhelyi Terv továbbfejlesztése – EECONET (Európai Ökológiai Hálózat)	2
14.	Zárthelyi dolgozat	2
Összesen		28

B) Gyakorlatok anyaga (nappali képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1.	Tájdegradációk bemutatása terepi tanulmányúton – tájdegradációk a településeken, üdüléshez, közlekedéshez, szállításhoz, ipari tevékenységhez és a mezőgazdasághoz kapcsolódóan – ökológiai terhelések, esztétikai degradációk	5
2.	Esettanulmányok bemutatása: – bányaterületek tájrendezése hazánkban – művi létesítmények tájba illesztése települések, utak, ipari és mezőgazdasági létesítmények, majorok, gépállomások, gáztartályok, közszolgáltatáshoz kapcsolódó infrastruktúra elemek tájba illesztése	5
3.	Gyakorlati feladat bemutatása és megvitatása	4
Összesen		14

A) Előadások anyaga (levelező képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1-2.	Tájrehabilitációs alapok – táj, tájhasználati konfliktus, tájkarakter, a tájértékek és degradációk	2
2-4.	A tájrehabilitáció tárgya, feladatai: – rehabilitáció, rekonstrukció, rekultiváció, rehabilitáció értelmezése és összefüggéseik	2
5.	Jogi szabályozás – jogszabályok: törvények, rendeletek, szabványok	1
6.	Vizes élőhelyek rehabilitációja – vizes területek rehabilitációja	1
Összesen		6

B) Gyakorlatok anyaga (levelező képzés)

Ssz.	Téma	Óra
1-2.	Bányautótájak hasznosítása, bányák tájrendezése – a nyersanyagkitermelés és depóniaképzés főbb típusai és hatásai – a bányaművelés során kialakult tájsebek, tájdegradációk	2
3-4.	Művi létesítmények tájba illesztése – a tájba illesztés fogalma, alapelvei – épületek, egyedi objektumok tájba illesztésének követelményei – utak tájba illesztése: tájökölógiai, esztétikai, funkcionális követelmények	2
Összesen		4